

POSTANOWIENIE

8 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 8 lipca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P.K.

przeciwko A.P.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej P.K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z 17 kwietnia 2025 r., I AGa 42/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od P.K. na rzecz A.P. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu niniejszego postanowienia do dnia zapłaty;**
- 3. nakazuje zwrot z kasy Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu na rzecz P.K. 2990,25 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych dwadzieścia pięć groszy) tytułem części opłaty kasacyjnej.**

(K.W.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 17 kwietnia 2025 r. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację powoda P.K. od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z 30 listopada 2023 r. przeciwko A.P. o zapłatę oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszenie art. 299 § 2 k.s.h. w zw. z art. 543 i art. 544 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (dalej: „p.u.n.”); art. 299 § 2 k.s.h.; art. 11 ust. 1 w zw. z art. 10 p.u.n. w zw. z art. 299 § 2 k.s.h.; art. 11 ust. 2 p.u.n. w zw. z art. 10 p.u.n. w zw. z art. 299 § 2 k.s.h., a także art. 327¹ § 1 k.p.c.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia czy w stanie prawnym obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. błędne przekonanie członka zarządu i złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu zawierającego zawyżoną wartość majątku, nierealne propozycje układowe, a także późniejszy brak zawarcia układu oraz fakt zmiany przez sąd postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu na postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku, uwalnia członka zarządu od odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 § 1 k.s.h., na równi ze złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku spółki, a także określenie, który moment decyduje o ewentualnym uwolnieniu członka zarządu od odpowiedzialności, czy jest to data wpływu wniosku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu, data wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu, czy też data wydania postanowienia w przedmiocie zmiany trybu postępowania upadłościowego na postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku spółki, a także, czy brak złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości likwidacyjnej, czy też zmiana trybu postępowania na likwidacyjny na wniosek złożony przez nadzorcę sądowego, a nie przez członka zarządu, wyklucza spełnienie przesłanki egzoneracyjnej na równi z brakiem złożenia stosownego wniosku zgodnie z art. 299 k.s.h.

W ocenie skarżącego w sprawie istnieje również potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 299 § 2 k.s.h. w zw. z art. 543 i art. 544 p.u.n. w stanie prawnym obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. przez rozstrzygnięcie czy dla uwolnienia się członka zarządu od odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 § 1 k.s.h., konieczne jest wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości obejmujący likwidację majątku oraz art. 299 § 2 k.s.h. w zw. z art. 543 i art. 544 p.u.n. w stanie prawnym obowiązującym przed 1 stycznia 2016 r. przez rozstrzygnięcie czy dla uwolnienia się członka zarządu od odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 § 1 k.s.h. konieczne jest wykazanie, że we właściwym czasie „wszczęto postępowanie układowe” w rozumieniu wydano postanowienie o ogłoszeniu upadłości z możliwością zawarcia układu i to na ten moment konieczne jest ustalenie czy wszczęcie postępowania układowego nastąpiło we właściwym czasie, czy też sformułowanie użyte w art. 299 § 2 k.s.h. o treści „wszczęto postępowanie układowe” swoim zakresem obejmuje samą czynność złożenia wniosku o wszczęcie postępowania układowego w rozumieniu złożenia wniosku ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu.

Skarga kasacyjna jest też, w ocenie skarżącego, oczywiście zasadna z uwagi na bezpodstawne przyjęcie, że pozwany we właściwym czasie złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, jednoznacznie wynika, że spółka posiadała szereg zobowiązań, których wymagalność przypadała już w 2013 r. i pierwszym kwartale 2014 r., a stan ten miał charakter trwały, co obligowało członka zarządu do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku najpóźniej w pierwszym kwartale 2014 r., co oznacza, iż wniosek złożony przez dłużnika niezależnie od jego skuteczności w zakresie wątpliwości przedstawionych powyżej, nie został złożony we właściwym czasie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości

orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie SN z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą

pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

6. Skarga kasacyjna strony powodowej nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Wątpliwości przedstawione w skardze kasacyjnej w ramach wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie. W uchwale z 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08 (OSNC 2009, nr 2, poz. 20), Sąd Najwyższy wskazał, że według art. 299 k.s.h., członkowie zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna (§ 1); członek zarządu może się jednak uwolnić od tej odpowiedzialności przez wykazanie, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości nastąpiło nie z jego winy bądź że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel nie poniósł szkody (§ 2). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że chodzi tu zarówno o wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, jak i o wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu. W art. 299 § 2 k.s.h., pochodzącym sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze jest mowa o wniosku o ogłoszenie upadłości lub wszczęciu postępowania układowego, według zaś norm przejściowych tej ustawy, ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o „postępowaniu upadłościowym”, tylekroć rozumie się przez to postępowanie upadłościowe obejmujące likwidację majątku upadłego, a ilekroć o „postępowaniu układowym” – także postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu.

Skarżący – poza własną oceną zagadnienia – nie przedstawił nowych argumentów, świadczących o potrzebie analizy wskazanych problemów przez Sąd Najwyższy po raz kolejny.

Analiza przywołanej uchwały Sądu Najwyższego z 7 listopada 2008 r., III CZP 72/08, pozwala również na rozstrzygnięcie wątpliwości podanych w skardze kasacyjnej dla uzasadnienia występowania w sprawie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przyjęcie, że w art. 299 § 2 k.s.h. chodzi zarówno o wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, jak i o wniosek o

wszczęcie postępowania upadłościowego z możliwością zawarcia układu przesądza pozytywnie odpowiedź na pytanie, czy złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu uwalnia członka zarządu od odpowiedzialności, o której mowa w art. 299 § 1 k.s.h., na równi ze złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku spółki.

Wątpliwości przedstawione przez skarżącego zostały więc już dostatecznie wyjaśnione i nie budzą kontrowersji wymagających wypowiedzi Sądu Najwyższego.

7. Odnosząc się do powołanej przez skarżącego oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Uszło jego uwagi, że zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez Sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zawarty w art. 398³ § 3 k.p.c. zakaz oparcia skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustalenia faktów

lub oceny dowodów oraz związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia oznacza niedopuszczalność powoływania się przez skarżącego wadliwość wyroku Sądu drugiej instancji polegającą na ustaleniu faktów lub niewłaściwie przeprowadzonej ocenie dowodów również we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący tymczasem wprost powołuje się w skardze kasacyjnej na możliwość dokonania odmiennej oceny materiału dowodowego i ustaleń faktycznych w sprawie co do posiadania przez upadłą spółkę wymagalnych zobowiązań w 2013 r. i pierwszym kwartale 2014 r. Przedstawia przy tym własną ocenę rozstrzygnięcia, ograniczając się do zanegowania stanowiska Sądu drugiej instancji. Argumentacja taka w sposób oczywisty nie może prowadzić do wniosku, że skarżący wykazał przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

8. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 *a contrario* k.p.c.).

9. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. oraz w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Natomiast rozstrzygnięcie o zwrocie części opłaty uiszczonej od skargi kasacyjnej w związku z nieprzyjęciem jej do rozpoznania uzasadnia art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. b w zw. z art. 80 ust. 1 i art. 80a u.k.s.c.

(K.W.)

[SOP]